

Една история, разказана на лунна светлина

Всяка човешка история, заслужава да бъде разказана, но има такива, с които, след като се запознаем, чрез книга, филм или статия, се питаме „Защо съм знаел/а толкова малко за това?“ и „Защо не се говори повече по тази тема“. „Clair de Lune“ е точно такава книга, която вдига рязко завесата на неразказаното минало и ни отвеща в епоха, едновременно твърде близка и твърде далечна. Близка, през призмата на времето, и далечна – заради отказа на ума да се примири с жестокостта и болката, подлагащи на изпитания несломимия дух на главната героиня.

Като контраст на тъжната история, авторът зад нея – Жюстин Томс е много усмихната и позитивна дама, която носи и раздава неуморно светлина, и с която бе удоволствие да разговарям...

– Здравейте, представете се на нашите читатели. Коя е Жюстин Томс и какво я вдъхновява?

– Най-често първото, което ме питат е дали това е псевдоним. Не е, това е истинското ми име, креативните ми и смели родители са го избрали и си го харесвам и обичам. Водя се сред ветераните в дигиталния маркетинг, имам доста книги по темата за онлайн комуникацията и медиите, активист за демокрация и социална промяна, преподавател, предприемач, майка на три деца. Вдъхновяват ме хората и природата. Обичам да общувам с тях. Обичам времето със семейството и приятелите си. Общуването с различни форми на изкуството също е много важно за мен и неизчерпаем източник на вдъхновение – и в ежедневието, и в по-специални моменти. Литература, музика, театър, кино – особено на съвременни автори, са безкрайно важна част от всеки мой ден.

– Ако можехте да изберете епоха, в която да живеете и творите, това щеше да е...

– Бих останала в нашето време. Динамично е, изпълнено с предизвикателства и никак не лесно. Това е провокативно и същевременно вдъхновяващо за мен. Много неща от днешния ден не ми харесват, плашат мен, както плашат и много от мислещите хора. Опитвам се да гледам

Авторът на романа „Clair de Lune“, Жюстин Томс

на всичко това не като източник на страх, а като възможности, с които да се захващаме и променяме.

– Писането на исторически роман е твърде специфичен процес. Колко време Ви отне подготовката на книгата и какви източници използвахте, за да черпите информация за историята, събитията и времето?

– Дълги години се подготвях, събирах информация, рових се в архиви, взимах интервюта на свидетели на епохата, четох книги, статии, търсех и разглеждах снимки. Ползвах Държавния архив, личните архиви на различни хора, романи, есета, интервюта в различни медии. Разговарях с хора. Обмислях. Общо около 7–8 години проучване и около две години реално писане на текста. Дълго бе, но днес, поглеждайки назад, съм благодарна за този процес, през който преминах.

– Защо точно „Clair de Lune“? Търсен ли беше контрастът между сюитата на Клод Дебюси и събитията, описани в романа?

– Да, разбира се, заглавието дълго бе у мен и минавах през различните варианти „Лунна светлина“, „На лунна светлина“, но финално моят издател – Мартин Христов, от ИК ЕРГО предложи да го оставим на френски, в оригинал и ми се стори наистина най-добро решение. Темите, които

разглеждам в романа не са леки, а епохата – от мрачна – по-мрачна. Бе нужна светлина и затова произведението на Дебюси, красиво, нежно, носещо духа на една романтична епоха, бе много символно да оглави романа. Още повече, че главната героиня Тина свири на пиано и това я спасява в доста трудни моменти. А дъщеря ѝ се казва Лусин, което на арменски език е „луна“, „светлина“.

– На реални сюжети ли е базирана историята в книгата? Имат ли героите прототипи?

– Да, почти всичко разказано в романа наистина се е случило. Случвало се е на различни хора, живели в описаната епоха. Почти всички герои имат свои прототипи. Събирах тези истории 10-тина години. Записвах разказите на очевидците, четях, вадих записки и това, което е описано в романа, е сбор от многото вълнуващи, тежки, трагични, но и позитивни

разкази, които чух и прочетох. Всяка малка случка, която е на страниците на романа, е истинска. Съвсем малко се наложи да доизмисля, за да звучи хомогенно историята. И вероятно за това е толкова въздействащо.

– Кое Ви беше най-трудно при изграждането на образа на главната героиня в романа?

– Има няколко специфични сцени, които ми бе доста трудно да създам. Отлагах ги и останаха за края. Плаках, плаках много. Докато ги пишех, много осезаемо ми виждах пред очите си, сякаш бях самата аз и сред рушащите се сгради в тичане към бомбоубежището, и в лагера – наред голямата и празна стая на началника, и в мрака на свинарника. За образа на Устине – той се разгърна сам в хода на романа. Тя изненада и мен с някои от постъпките си. Бе важно да я опиша реалистична, без да ѝ придавам прекомерно голям наивитет или героизъм, без да звучи дидактично и назидателно. Да е обрана, но едновременно с това – силна, отстояваща, човечна.

– Представяте ли си историята от романа екранизирана? И ако да – на кого бихте поверили ролята на Тина?

– Истината е, че историята написах първо като сценарий за филм, а след това преработих в роман. Да, много бих искала историята да се екранизира и мисля доста по темата, търся пътища за това. Понякога съм си представяла, че Снежина Петрова, нашата голяма актриса, би могла да се въплъти чудесно в ролята на Тина – едновременно женствена, но и силна, твърда, неотстъпчива, решителна и смела. Много бих се радвала наистина да има и филм по романа.

– Какво според Вас е състоянието на съвременната българска литература?

– Според мен съвременната българска литература, след един доста дълъг несползотворен и мълчалив период, днес вече е в разцвет. Има голямо разнообразие и като автори,

и като теми. При не малко издателства това да издават български автори вече не е табу, както бе доскоро. Да, подемот е виден. И като количество нови книги от съвременни български автори – и с поезия, и разкази, романи, други, и като качество. И това е радостно. Разбира се, читателят е затруднен от огромния избор и понякога се поддава на по-лесни и популярни автори и заглавия. Но тенденцията като цяло е позитивна.

– Кои са книгите, оставили най-силен отпечатък в живота Ви?

– Книгите, които чета годишно са много. Обръщам се назад и е изключително трудна задача да отделим само някои, които са били много важни за мен. А и с времето се понатруп-

Жюстин Томс, заедно със Зорница София Попганчева (български сценарист и режисьор), по време на премиерата на „Clair de Lune“

ват доста. От най-любимите ми са класиките „Малкият принц“ и „Ние, врабчетата“. Любим ми е Ромен Гари. От по-съвременните автори много харесвам Харуки Мураками, Георги Господинов, Милен Русков, Блага Димитрова, а също поезия – Ина Иванова, Владислав Христов, Мая Дългичева и много други.

– А коя е първата книга, която препоръчвате на студентите си?

– Няма точно първа, но няколко мога да посоча, които редовно препоръчвам: „Елементът“ (Сър Кен Робинсън); „Защо нациите се провалят“ (Дарон Аджемоглу), както и книгите на Ювал Харари. Не само за студентите, но за всички препоръчвам да четат повече, да четат повече съвременна литература – поезия и проза, български автори. Дори да е в

аудио вариант – книгите ни обогатяват много.

– Писането може да бъде както много въздуващо, така и силно емоционално и изтощаваш процес. Какъв съвет бихте дали на младите хора, които се опитват да пишат и публикуват?

– Да не се отказват. Да, много комплексен, труден и изтощаваш процес е писането. Интимен, даващ, възбуждащ – едновременно. Не е лесно, а и често е неблагоприятно – след като бъде написано нещо да намери свои читатели. Истинско предизвикателство. Но импулсът за писане, за създаване е огромна сила. Ако човек се остави той да го води съм убедена, че резултатът ще е великолепен. Не се отказвайте!

– Току-що от печат излезе още една Ваша книга „Подкастите – гласът на интернет“. Работите ли над друг голям творчески проект?

– Книгата за подкастите написах по задание на проф. Деси Бошнакова от департамент „Медии и комуникация“ на НБУ. Отне година работа, задълбочено проучване, провеждане на изследвания и интервюта. Гледам на тази книга като на учебник или наръчник за

млади хора с интерес към темата. Тя е част от моята професионална биография. Отделно, за личните ми теми и креативни търсения – това е друго. Признавам, да, работя над нов роман, но творческата работа по него е още в началото и не бих могла да споделя повече за това.

– Кое е посланието, което искате читателите на „Clair de Lune“ да запомнят?

– Няколко са посланията. Едното е, че прошката е изключително важна, за да се продължи напред. Второто – че човешкият дух е силен, несломим. И ключовото – да сме преди всичко хора. Надявам се да съм успяла да предам еднозначно и въздействащо и трите. До момента повечето читатели ги откриват и ми пишат с обратна връзка, благодарна съм за това. ♦